

Vantaan nuorisovaltuuston lausunto kaupungin budjettineuvotteluista vuodelle 2026

Johdatus.....	1
Kasvatus ja oppiminen.....	1
Kaupunkiympäristö.....	2
Innovaatioiden Vantaa.....	3
Kasvava ja monimuotoinen Vantaa.....	4
Turvallinen nuoruus.....	4
Nuorten vaikuttaminen.....	4

Johdatus

Vantaan nuorten tulevaisuus rakentuu päätöksille, joita tehdään juuri nyt. Kaupungin taloudellinen tilanne on haastava ja velkaantuminen tulee näkymään väistämättä siinä, millaisia palveluja ja mahdollisuuksia nuorille voidaan turvata. Budjettipäätökset eivät ole vain numeroita, kuten ne joskus saattavat vaikuttaa. Ne määrittävät millaisia mahdollisuuksia nuorilla on muun muassa opiskella, harrastaa ja osallistua kaupungin kehittämiseen. Nuorisovaltuusto lähestyy budjettia luonnollisesti nuorilähtöisesti, mutta myös siksi, että paremman Vantaan tulevaisuus rakentuu juuri nuorten varaan.

Kasvatus ja oppiminen

Oppijoiden hyvinvointi ja oppimisen laatu ovat tärkeitä asioita. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen, kannustava ja riittävästi resursoitu, jotta jokainen nuori voi kukoistaa täyteen potentiaaliinsa. Opetuskohtaisten ryhmäkokojen pienentäminen kouluissa parantaa oppimisen laatua merkittävästi, sillä pienemmissä ryhmissä oppijat saavat enemmän yksilöllistä ohjausta ja voivat keskittyä paremmin. Tämä vähentää myös häiriöitä, jolloin opettajat voivat keskittyä olennaiseen eli opetustyöhön.

Nuorisovaltuuston aloitteesta vakiinnutetut kouluvalmentajat ovat saaneet paljon myönteistä palautetta. Kouluvalmentajat ovat tärkeässä roolissa koulunkäynnin tukemisessa. Toiminnan rahoituksen jatkuminen on tärkeää, jotta sen hyödyt saadaan pysyväksi osaksi koulunkäyntiä. Kouluja tulee samalla yhä enemmän kannustaa kokeilemaan ysin aamuja

laajemmin, kuten Vantaan nuorisovaltuusto on aloitteiden kautta ehdottanut. Tutkimusten mukaan ysin aamujen hyödyt oppimisen ja keskittymisen kannalta ovat kiistattoma sekä myös oppijat suosivat myöhemmin alkavia aamuja.

Nuorten digiriippuvuus huolestuttaa, ja uudet puhelinlait ovat olleet tärkeä askel oikeaan suuntaan. On hyvä, että Vantaa suhtautuu niihin myönteisesti. Kaupungin tulee tarvittaessa tarjota resursseja välituntitoiminnan kehittämiseen, jotta oppilaiden puhelimen käyttö vähenee entisestään koulupäivän aikana.

Oppimateriaalien digitalisointi on tärkeä osa nykyaikaista koulua, mutta sen toteutus on tehtävä harkiten. Nuorilla on jo entuudestaan merkittävä digitaalinen kuormitus, joten kaupungin tulee ohjata enemmän resursseja perinteisen kirjaoppimisen. On varmistettava, että digitaalinen opetus ei korvaa kokonaan perinteisiä materiaaleja, vaan painetut ja digitaaliset välineet tukevat toisiaan, jotta oppijat saavat monipuoliset ja kestävät mahdollisuudet tiedon omaksumiseen

Oppimista tukee myös kouluruoka, johon panostaminen ja monipuolistaminen edistää kasvua ja kehittymistä. Tilastojen valossa Vantaalla kaikissa ikäryhmissä on enemmän kuin valtakunnallisesti niitä, jotka eivät syö koululounasta päivittäin. Koululounas jää vantaalaisilta nuorilta myös useammin väliin kuin Helsingissä ja Espoossa. Koululounaan väliin jättävien oppijoiden osuus on kasvanut yläkouluissa ja lukioissa viimeisen parin vuoden aikana. Lisäksi oppijoiden kokemukset kouluruoan laadusta, mausta ja riittävydestä ovat Vantaalla kaikissa ikäryhmissä merkittävästi heikompia kuin koko maassa keskimäärin. Panostamalla kouluruoan laatuun, monipuolisuuteen sekä ruokailun ajankohtaan ja turvallisuuteen voidaan vahvistaa nuorten hyvinvointia.

Oppimisympäristön tulee tukea oppijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, mikä tarkoittaa myös liikunnan ja ergonomian huomioimista. Varhaiset liikunnalliset rutinit auttavat nuoria omaksumaan terveellisiä elämäntapoja. Kotien lisäksi on myös koulujen vastuulla varmistaa, että kaikki oppijat saavat riittävästi liikuntaa riippumatta kodin mahdollisuuksista. Nuorten vapaa-ajan liikuntaharrastus on nykyisin varsin polarisoitunutta. Osa liikkuu paljon ja osallistuu aktiivisesti urheiluseuroihin, kun taas toinen osa liikkuu hyvin vähän, riittämättömästi terveyden kannalta. Tutkimukset osoittavat, että liikunnan määrä laskee erityisesti yläkouluiässä ja nuoret odottavat usein nopeita palkintoja eivätkä aina jaksaa panostaa pitkäjänteisesti liikuntaan.

Siksi Vantaan nuorisovaltuusto näkee, että koulujen liikunnanopetusta tulee maksimoida ja opetusta kehittää niin, että oppimista toteutuu myös seisten, liikkuen ja ulkotiloissa. Monipuoliset liikuntavälineet, säännölliset tauot ja terveystiedon integrointi osaksi kouluarkea auttavat luomaan pysyviä hyviä rutiineja, jotka tukevat sekä oppimista että nuorten terveyttä pitkällä aikavälillä.

Kaupunkiympäristö

Esteettisyys ja monimuotoinen rakentaminen ovat olennainen osa viihtyisää ja toimivaa kaupunkia. Rakennusten ja kaupunkitilojen suunnittelussa tulee välttää yksitoikkoista,

pelkkien laatikoiden kaltaista rakentamista. Vaihtelevat muodot, värit ja monipuolinen ilme lisäävät kaupungin houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä. Esteettisesti monimuotoinen kaupunkisuunnittelu tukee Vantaan vetovoimaa ja kaupunkilaisten viihtyvyyttä. Myös merkittävässä infrastruktuurihankkeissa, kuten ratikkareiteissä, on tärkeää huomioida aikataulussa pysymisen lisäksi kaupunkikuvallinen laatu ja ekologisuus. Esimerkiksi vihermattojen hyödyntäminen raitiovaunureiteillä on erinomainen tapa yhdistää kestävyys ja esteettisyys.

Liikkumisen edistäminen on keskeinen osa kaupunkisuunnittelua, ja sen rinnalla tulee huolehtia yhteisessä käytössä olevista ulkoliikuntapaikoista. Kuusijärven kaltaiset ulkoliikuntapaikat, ulkosalit ja liikuntaportaat ovat erinomaisia esimerkkejä onnistuneista hankkeista, ja niiden ylläpito ympäri vuoden myös talvisin on tärkeää, jotta asukkaat voivat hyödyntää niitä monipuolisesti ympäri vuoden.

Vantaan kaupungin tulisi myös huolehtia siitä, että olemassa oleva infrastruktuuri pidetään toimivassa kunnossa, jotta kaikki Vantaan kaupungin alueet, olivatpa ne uusia tai vanhoja, tarjoaisivat asukkaille toimivan kaupunkiympäristön.

Esteettömyys ja vihamielisen arkkitehtuurin kitkeminen ovat olennainen osa viihtyisää kaupunkia. Esteettömyys varmistaa, että kaupunkitilat ovat saavutettavia ja käytettäviä myös liikuntarajoitteisille, vanhuksille ja kaikille, joilla on erityistarpeita liikkumisen tai tilojen käytön suhteen. Kaupunkisuunnittelussa tulee ohjata riittävästi resursseja esteettömyyden toteuttamiseen esimerkiksi kulkureiteissä, kalusteissa ja ulkotiloissa, jotta jokainen voi liikkua ja oleskella turvallisesti ja tasavertaisesti.

Vihamielinen arkkitehtuuri puolestaan tarkoittaa rakenteita ja ratkaisuja, joilla pyritään estämään ihmisten oleskelua julkisissa tiloissa, kuten epämiellyttävät penkit, piikit ja keskikäsinojat. Tällaisten ratkaisujen seurauksena kaupunkilaisten mahdollisuudet levätä, tavata ystäviä tai viettää aikaa julkisissa tiloissa vähenevät, ja koko kaupunkiviihtyvyys kärsii. Vihamielinen arkkitehtuuri tekee kaupungista kylmemmän ja vähemmän houkuttelevan, samalla kun se vähentää sosiaalista tasa-arvoa.

Innovaatioiden Vantaa

Vantaan taloudellinen tulevaisuus kytkeytyy nuorten luovuuteen, yrittäjähenkisyyteen ja heidän työllistymismahdollisuuksiinsa. Nuorten työttömyys on nousussa, ja kaupungin on puututtava tähän suuntaan ohjaamalla resursseja tehokkaasti nuorten työllistymisen tukemiseen.

Kaupungin tulee edistää nuorten yrittäjyyttä ja innovaatioita konkreettisin toimin, kuten lisäämällä tietoutta yrittäjyysseteleistä, parantamalla näkyvyyttä nuorisotiloissa ja Wilma-järjestelmässä sekä alentamalla kesäyrittäjyysohjelman ikärajaa 13 vuoteen.

Oppimiskampukset ja esimerkiksi Business Vantaa -kaltaiset yhteisöt tarjoavat nuorille mahdollisuuden kehittää ideoitaan, kokeilla uusia konsepteja ja kasvattaa startup-yrityksiä.

Vantaan kaupungin tulisi tarjota enemmän työpaikkoja lapsille ja nuorille, esimerkiksi kesätöiden muodossa, jotta kaikilla alaikäisillä olisi mahdollisuus hankkia työkokemusta varhaisessa iässä. Lisäksi Vantaan kaupungin useilla toimialoilla tarvitaan erityisesti kesäaikaan lisää työntekijöitä, ja useammat nuorille suunnatut työpaikat ratkaisivat tämän ongelman.

Kasvava ja monimuotoinen Vantaa

Kuntien välinen, kansainvälinen muuttoliike ja siitä juontuva väestönkasvu tuovat Vantaalle sekä mahdollisuuksia että haasteita. Mahdollisuuksia ovat esimerkiksi kulttuurinen monimuotoisuus, uudet osaajat ja kansainväliset verkostot, kun taas haasteita liittyy kotoutumiseen, työllisyyteen, alueelliseen eriytymiseen sekä syrjäytymiskierteet.

Kaupungin kehityksessä on huolehdittava siitä, että kasvu kohdistuu tasaisesti eri alueille eikä yksikään kaupunginosa jää jälkeen tai eriydy. Kaupungin on panostettava toimiin, joilla nitetään muuttoliikkenteen parhaat puolet. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioiminen kaikessa päätöksenteossa on välttämätöntä, ja syrjinnän vastaista työtä on jatkettava systemaattisesti.

Vantaan tulee myös ylläpitää ja vahvistaa entisestään yhteistyötä monipuolisten eri sidosryhmien, kuten järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen, kanssa, jotta erityisesti maahanmuuttajataustaiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat nuoret tavoitetaan paremmin.

Turvallinen nuoruus

Vantaalla nuoret kokevat edelleen turvattomuuden tunnetta ja tilastot osoittavat huolestuttavia lukuja. Vantaan kouluissa on viimeisen kahden vuoden aikana tullut poliisin tietoon keskimäärin 17 rikoslakirikosta tuhatta opiskelijaa kohden, joista 5 on väkivaltarikoksia. Myös omaisuusrikoksia on kirjattu Vantaalla enemmän kuin muissa suurissa kaupungeissa. Poliisin häiriöindeksissä Vantaa on korkeimmalla sijalla ja vain viidesosa vantaalaisista pitää koko kaupunkia turvallisena. Kaupunkilaiset ovat erityisen huolissaan nuorisorikollisuudesta. Huolissaan ollaan myös huumeiden myynnin ja käytön sekä yleisestä häiriköinnistä julkisilla paikoilla.

Turvallisuuden kohentamiseksi ja nuorisorikollisuuden parantamiseksi kaupungin on ohjattava resursseja turvallisuutta vahvistaviin toimenpiteisiin. Koulujen vahvan yhteistyön jatkaminen poliisiviranomaisten on ensiarvoisen tärkeää koulussa tapahtuvien rikosten ehkäisemiseksi. Poliisin näkyvyyttä erityisesti asemien ja muiden keskeisten alueiden läheisyydessä tulee lisätä, ja katuvalaistukseen sekä kaupunkikameroiden kehittämiseen on

panostettava. Myös hyvinvointialueen viranhaltijoiden kanssa tehtävä yhteistyö on keskeistä, jotta päihteiden käyttöön voidaan puuttua ja ongelmia ratkoa ennaltaehkäisevästi.

Turvallisuuden tunne ei kuitenkaan synny vain valvonnasta, vaan myös arjen ympäristöstä. Tutkitun tiedon mukaan läheisyys naapureihin ja palveluihin tukee yhteisöllisyyttä, joka vähentää turvattomuutta. Kaupungin tulee varmistaa, että kaikilla alueilla on riittävästi nuorisotiloja, harrastusmahdollisuuksia ja matalan kynnyksen palveluita, jotka tarjoavat vaihtoehtoja kadulla oleskelulle.

Nuorten vaikuttaminen

Vantaalla nuorilla on kansallisesti ja kansainvälisestikin vertaillen hyvät mahdollisuudet osallistua kaupungin päätöksentekoon. Hyvänä esimerkkinä tästä, monien muiden joukossa toimii nuorisovaltuuston aloitteesta toteutettu vaikuttajapäivien seuranta.

Jotta nuorisovaltuusto voisi täysimääräisesti toteuttaa tehtävänsä nuorten aktiivisena edunvalvojana, sen toimintaedellytyksiä on vahvistettava. Olisi kohtuullista varata lisää rahaa nuorisovaltuuston budjettiin. Budjetin korottaminen mahdollistaisi muun muassa monipuolisempien tapahtumien järjestämisen. Se mahdollistaisi myös palkkiojärjestelmän kehittämistä.

Aijemmin tänä vuonna tehdyt palkkiokorotukset ovat olleet oikeita askelia eteenpäin, mutta nuorisovaltuustolla on yhä huomattavasti alhaiset palkkiot verrattuna muihin toimielimiin ja vähemmän palkkioon oikeuttavia tehtäviä. Riittävät ja reilusti jaetut resurssit tukevat nuorisovaltuutettujen jaksamista ja motivaatiota.

Vantaan nuorisovaltuusto näkee, että nuorisovaltuuston palkkiot tulisi yhtenäistää muiden vaikuttamistoimielinten palkkioiden kanssa.

**Vantaan nuorisovaltuuston puolesta,
Vida Amoah**

Vantaan nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Vantaalla 17.9.2025

